№ 72. Sroda 30. Marca 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Program trzeciej wystawy rolniczo-gospodarskiej w Krakowie.)

Kraków, 22go marca. *Czas* pisze: Podawszy przed parą dniami ogłoszenie Komitetu Towarzystwa gospodarczego w Krakowie względem wystawy w tym roku zamierzonej, podajemy następujący program:

1. Stosownie do uchwały c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego krakowskiego, odbędzie się w dniach 6, 7, 8 i 9tym czerwca b. r. trzecia wystawa rolniczo-gospodarska w Krakowie, na która Komitet Towarzystwa uprzejmie zaprasza.

2. Kierunek i zarzad wystawy powierzony zostaje komisyi z grona Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego krakowskiego do tej czynności powołanej.

3. Na wystawę przyjętemi będą: *a)* bydło rogate, rozpłodowe, robocze i opasowe, krowy i jałownik; *b)* owce: barany, matki i skopy cienko i grubo-wełniste; *c)* konie: ogiery, wałachy, klacze i młodzież; *d)* trzoda chlewna; *e)* drób wszelkiego rodzaju; *f)* wszelkie gatunki zboża, nasion ogrodowych, łąkowych, leśnych i pastewnych; *g)* rośliny okopowe i wszelkie płody ogrodowe; *h)* drzewo budulcowe; *i)* narzędzia, naczynia i sprzęty gospodarskie; *k)* wyroby ze zboża, jako to: maka, krupy, krochmal — napoje ze zboża — wyroby z nabiału (ser, bryndza) tudzież olej, terpentyna, olej skalny, asfalt i t. p; *l)* wyroby z roślin włóknistych: przędziwo, powroznicze i tkackie wyroby; *m)* sierak, koce i derki wyrobu krajowego; *n)* przedmioty z pszczelnictwem związek mające; *o)* dachówki, rury drenowe, cegła, glinka ogniotrwała i t. p.; *p)* żelazo lane, kute i wszelkie z niego wyroby; *r)* skóry wyprawne i wyroby z nich. Słowem wszelkie przedmioty powyżej niewyszczególnione, a styczność z gospodarstwem majace, a nawet płody i narzędzia zagraniczne na wzór lub do upowszechnienia sprowadzone, przyjęte na wystawę będą.

Przedmioty wymiarowi podlegajace, sypkie i ciekłe, maja być dostawione najmniej w ilości jednego garnca, wyroby tkackie w całych postawach, drzewo w krojach poprzecznych z korą wysokości najmniej 6 cali, przędziwo w klubach i t. p.

4. Właściciele przedmiotów na wystawę przesłać się mających, zechca spis dokładny tychże sporządzić i najdalej do dnia 15. maja b. r. do biora c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego krakowskiego (ulica Szewska nr. 335-6) przesłać. Wszelkie przedmioty na wystawę przesłane, najpoźniej w dniu 5. czerwca przyjmowane będą w miejscu wystawy, gdyż poźniej nadesłane, nie będą mogły być przez sędziów ocenione.

5. Prowadzącym bydło należy się zaopatrzyć w świadectwo zdrowia przez władzę miejscową wydane.

6. Komisya wystawy zaprosi do grona swego innych członków Towarzystwa, którzy stanowić będą *Nadzór gospodarczy z 10ciu gospodarzy wystawy* złożony, dzieląc go na pięć oddziałów ze względu na rodzaj przedmiotów, tak, że do każdego z tych oddziałów powołanych zostanie po 2. członków Towarzystwa. Gospodarze ci zajma się obieraniem przedmiotów na wystawę przeznaczonych i wygodnem onychże pomieszczeniem, a oraz wczesnem obmyśleniem żywności, jakiejby wystawcy dla bydła swego potrzebować mogli — w ogólności czuwać będą nad utrzymaniem porządku w miejscu wystawy.

7. Koszta dostawy tu i napowrót, oraz utrzymania przedmiotów na wystawę przeznaczonych, wystawiający sam ponosi — o ile zaś Komitet uzyska zniżenie opłaty na kolei żelaznej, zawiadomić o tem w właściwym czasie nie omieszka.

8. Ocenienie i przedstawienie przedmiotów celniejszych do odznaczenia w medalach, pochwałach i zakupnie, dopełnionem będzie przez sędziów, których zgromadzenie członków Towarzystwa w dniu pierwszym wystawy z pośród siebie wybierze.

9. Po dopełnieniu zakupna przedmiotów, o ile fundusze wystarczą i po rozdaniu odznaczeń, nastąpi losowanie. Biletów do tegoż losowania nabyć można od dnia dzisiejszego w biórze c. k. Towarzystwa gosp. roln. krakowskiego, lub na prowincyi u członków Towarzystwa przez Komitet zaproszonych. Los kosztuje *dwa złr. m. k.* (zł. 2 kr. 10 wal. austr.) i daje posiadaczowi onegoż prawo wygrania jednej sztuki bydła lub innego przedmiotu.

10. Sprawozdanie z wystawy i loteryi, tudzież dochodów z wystawy przez pisma publiczne ogłoszonem zostanie.

(Zawierzytelnienie posła pruskiego. — Losowanie obligacyi. — Kłamliwe doniesienia w pismach piemonckich — Rozporządzenie względem wykazów kasy depozytowej.)

Wiedeń, 27. marca. Nowo zawierzytelniony królewsko-pruski poseł przy tutejszym dworze, rzeczywisty tajny radca i szambelan baron Werther miał zaszczyt wręczyć Jego c. k. apost. Mości dnia 24. b. m. na osobnej audyencyi swe listy wierzytelne.

— Na zasadzie kontraktu między austryacką administracyą państwa a towarzystwem krakowsko-górnoszląskiej kolei żelaznej z dnia 30. kwietnia 1850 roku, przedsięwzięte zostanie dnia 15go kwietnia b. r. dziewiąte losowanie obligacyi wydanych za pierwotne akcye krakowsko-górnoszląskiej kolei żelaznej, a zaraz potem nastąpi dziesiąte losowanie pierwotnych akcyi rzeczonego towarzystwa w Wiedniu w przeznaczonym na to lokalu w domu bankowym Singerstrasse o 10. godzinie przed południem.

— *Gazeta wiedeńska* przytacza następujący artykuł dziennika *di Milano:*

Nasza odprawa baśni o dwóch chłopach, których w kasztelu medyolańskim miano katować kijami, niepodobało się podobno dziennikowi turyńskiemu *Opinione,* bo powtórnie tę sprawę wytoczył. Rozumie się, że już o katowaniu mowy nie ma i być nie może, lecz za to zastanawia się nad tem cośmy powiedzieli, że władze wojskowe z wyjątkiem tylko przekroczeń przeciw zbrojnej sile państwa nie wymierzają od dawna kary na przestępców jeśli należą do stanu cywilnego. Otóż wyjątek ten jest zdaniem *Opinione* podejrzany; a zasłania się tem, że doniosłości jego pojąć nie może, i obawia się, czy za tem nie ukrywa się stan oblężenia. Ale niech będzie spokojna, bo w prowincyi lombardo-weneckiej nie wynajdzie nawet śladu takiego postępowania mimo zabiegu wysłańców z tamtej strony rzeki Ticino, którym może zależy na tem, by stan oblężenia rzeczywiście wywołać.

W razie, gdyby kto z cywilnych dopuścił się zbrodni przeciw zbrojnej sile państwa, jak n. p. namową do zbiegostwa, tedy według ustaw austryackich — lecz wyraźnie tylko w takim przypadku — stawiony być ma przed sąd wojskowy. Lecz postępowanie takie nie różni się w niczem od postępowania sądowego w innych częściach państw europejskich, i zapewne nie ma nic wspólnego ze stanem oblężenia.

Opinione korzysta z tej sposobności, i wspomina o innej pogłosce chociaż także zmyślonej. Opowiada, że pewien dzierżawca w prowincyi lombardzkiej miał odnieść karę 60ciu kijów za to, że nawodnił łąkę swoją stratowaną i tak już końmi huzarów. Lecz

nikt rozsądny nie da wiary tej zmyślonej wieści. Dochodziliśmy prawdy w tej mierze, i możemy za to śmiało zaręczyć, że pogłoska ta jest zmyślona." —

— *Litogr. kor. austr.* pisze: Na mocy rozporządzenia ministeryum handlu wydanego z tego powodu, że przekonano się, jako u niektórych dyrekcyi pocztowych nie powciągano natychmiast do wykazów rachunkowych kasy depozytowej tych obligacyi skarbowych, które przeznaczone na kaucye lub do prenotacyi, a to ani przy ich złożeniu, ani nawet i wtenczas, chociaż przychodzą już na powrót z wydziałów kredytowych i służyć mają na pokrycie rozmaitych pretensyi, i że przezto utrudnia się buchhalteryi centralnej ewidencyę potrzebną tych depozytów — przywiedziono w pamięć przepis z 26. września 1852 względem postępowania z depozytami złożonemi u dyrekcyi pocztowych, i do czego należą niemniej i papiery skarbowe złożone tytułem kaucyi przez urzędników, lub od innych stron. Również polecono wszystkiem c. k. dyrekcyom pocztowym, by sporządziły szczegółowy wykaz wszystkich w okręgu ich pocztowym znajdujących się prenotowanych papierów skarbowych i złożonych na rzecz zakładów pocztowych, i by wykazy te uzupełnione datami potrzebnemi przedłożyły c. k. buchhalteryi centralnej w sprawach komunikacyi publicznej, do końca marca b. r.

— Aloizy Schwarzer, hurtownik winem w Wiédniu, otrzymał upoważnienie na założenie towarzystwa akcyonaryuszów prowadzić hurtowy handel winem w Austryi. Przy zachowaniu ogólnej ustawy o stowarzyszeniach, przeprowadzone będzie to przedsiębiorstwo niezawiśle od takich samych przedsiębierstw, jakie tu już istnieją.

Ameryka.

(Kongres nadzwyczajny.)

Po odroczeniu 35 zwyczajnego kongresu zebrał się na proklamacyę prezydenta, kongres nadzwyczajny. Zaprzysiężono jednak tylko nowych senatorów a potem odroczono posiedzenia aż do dnia 5. kwietnia.

Hiszpania.

(Proces ministra Collantes.)

Madryt, 20go marca. Proces przeciw byłemu ministrowi Collantes wytoczony obecnie w senacie zrobił wielkie wrażenie; idzie o 250.000 franków, które p. Collantes jako minister publicznych robót za czasów ministerstwa hrabi San Luis podniósł ze skarbu państwa na zapłacenie różnych poleceń, których wcale nie było. Z aktów jednak jak teraz zapewniają, ma okazywać się, że ministra oszukiwał jeden z szefów administracyjnych, i że Collantes jeśli o tem wiedział winien jest tylko niedbałości.

Anglia.

(Posiedzenie z 22. marca. — Wykaz banku.)

Londyn, 24. marca. Na przedwczorajszem posiedzeniu *izby wyższej* proponował lord Wodehouse drugi odczyt bilu względem legalizowania zaślubin wdowca z siostrą swej zmarłej małżonki. Lord Dunganon proponuje odroczyć drugi odczyt bilu na 6 miesięcy, czyli innemi słowy odrzucić bil. Odrzucono też w samej rzeczy bil większością głosów t. j. 49 przeciw 39.

Na posiedzeniu *izby niższej* z dnia 22. marca wznieca p. Wilson debaty nad bilem reformy. Oświadcza, iż projekt rządowy tak zły, że nie może głosować za drugim odczytem, lecz trzymać się będzie rezolucyi lorda John Russella. Minister kolonii sir E. Bulwer-Lytton zaś na to odpowiada: że jeżeli ministeryum przedkłada bil reformy niepowinna izba zapominać, kogo rząd zastępuje. Zarzucają, że projekt nasz wychodzi na kompromis. Pewnie kompromis, bo czemże mógłby być innem? Rząd musiał rozważyć przedewszystkiem jakie jest usposobienie ludu i co tam jest złego w czemby rząd konserwacyjny mógł zaradzić. Opinia publiczna chce czegoś, czego w bilu niema, ale tego jeszcze mniej w poprawce lorda John Russell. Co zaś bil podaje to są pewne wnioski, które snadnie w komitecie dadzą się rozpoznać. Co w nich dobrego, tam powiedzą, i nie pojmuję, dla czegoby powtórnie nie odczytywać bilu. Nie chodzi tu o odrębne widoki stronnictwa konserwatystów. Czy cenzus ma być 10 czyli 5 szterlingów, nie przychyli to szali ani za jedną ani za drugą stroną, ale jeżeli cenz będzie 10 funtów, dobór deputowanych będzie lepszy; bo sądzę, że wszelkie reformy na nic jeżli przez to powaga izby spodleje. Izba niższa jest zgromadzenie nie ludowe ale obradujące; a rząd nie mógł zniżać tak dalece cenzu, ażeby na tem godność izby cierpiała. Klasy wyrobniczej nie lękam się, ale nie godzi się jedną klasę nadmiar liczną, przypuszczać z uszczerbkiem klas innych, u których majątek i inteligencya. A właśnie bil wytoczony tego chce głównie, ażeby zatwierdziwszy władzę i powagę stanów średnich, przypuścić oraz i podnieść klasę wyrobniczą. Cały bil jest za stanem średnim. — Na to Sidnej Herbert: Parlament żąda rozszerzenia wyborczego prawa nieznanego w wiejskich a obszernego w miejskich powiatach. Rząd ustanawiając cenz dla miast równy jak i dla hrabstw na 10 funt. szt. nie ma względu na życzenie izby, a takie zrównanie sprzeciwia się systemowi zaprowadzonemu od niepamiętnych czasów w angielskiej konstytucyi. Żądałbym bilu, ktoryby zapowiadał się trwałością, a tego nie można spodziewać się po bilu rządowym, gdyż wszystko chciałby zjednostajnić. Zkąd ta nowa zasada, i czem się zaleca? Jeżli występują przeciw bilowi i głosują za poprawką, nie mam żadnych dążności stronniczych. I rzeczywiście, czyż można upatrywać podobne dążności, gdy kto żąda, żeby ministeryum odwołało bil, na który powstają trzy czwarte izby, a wniosło bil nowy oparty na innej zasadzie? W takim przypadku jeżli rząd zechce to uczynić, przyrzekam popierać go całemi siłami. Jeneralny prokurator mówi: jeżeli poprawka dąży jedynie do tego, ażeby sprawę zawikłać, tedy dokazała swego. Przyznaje, że klasa wyrobnicza postąpiła znacznie co do wykształcenia i inteligencyi, ale oraz stała się zamożniejszą a już tem samem nabyło wielu członków tej klasy prawo głosowania. Ufam w uczciwość i patryotyzm klasy wyrobniczej, ale z takich przymiotów nie wypływa jeszcze by wyrobnikowi przysłużało prawo głosowania. Prawodawstwo powinno zrównoważać wszystkie klasy ludu, lecz jeżliby cenz ustanowiono niżej 10 funt. szterl. nie byłoby równowagi. Na wniosek p. Milner Gibson odroczono znowu debaty.

— Z wykazu bankowego okazuje się, że suma depozytów skarbowych wynosi 8,854.497 ft. szt. (przyrost: 113.335 ft. szt.); innych depozytów: 13 milionów 641.265 ft. szt. (przyrost 201.045 ft. szt.); remanent: 3,652.476 ft. szt. (przyrost 2655 ft. szt.); zabezpieczeń rządowych: 10,696.147 ft. szt. (bez zmiany); innych zabezpieczeń 16,703.612 ft. szt. (przyrost: 228.862); not nie wydawanych: 13,349.695 ft. szt. (przyrost: 64.690). Not znajduje się w obiegu: 20,331.255 ft. szt. (ubyło: 104.755 funt. szt.); zasób monety kruszczowej: 19,922.732 ft. szt. (ubyło: 28.290 ft. szt.)

Francya.

(Nowa budowa okrętów. — Jeńce beduińscy. — Propozycya gabinetu petersburskiego. — Objaśnienie. — Wiadomości bieżące. — Przepisy względem zborów duchownych.)

Paryż, 24. marca. Nakazano teraz budowę pięciu okrętów blachą żelazną okutych, a między tem dwie fregat i dwa okręta liniowe. Dawniejsze okucia żelazne uznano za niedostateczne, gdyż niezdołałyby oprzeć się na pociski dział gwintowych. Budowa ta wykonana być ma według nowego systemu. — *Courrier du Bas Rhin* zbija wiadomość, jakoby załoga w Lauterburgu powiększona być miała o 1200 żołnierza.

— Tych 60ciu beduinów, których przytrzymano potąd na wyspie św. Margarety, odwieziono teraz na Korsykę. Puszczeni tam będą wolno na słowo honoru, lecz przy tem muszą się zobowiązać, że nadane sobie od rządu obszary gruntowe będą uprawiać.

— Dosłowna treść noty *Monitora* względem propozycyi gabinetu petersburskiego zebrania się kongresu, jest taka:

„Rosya zaproponowała zebranie się kongresu dla zapobieżenia zawikłaniom, jakie mogłyby wyniknąć z powodu sprawy włoskiej, i coby w dalszej następności doprowadziło do zaburzenia pokoju w Europie. Kongres ten złożony z pełnomocników Francyi, Austryi, Anglii, Prus i Rosyi, zgromadzić się ma w jednem z miast neutralnych. Rząd Cesarza zgadza się na propozycyę gabinetu petersburskiego. Gabinety londyński, wiedeński i berliński nie odpowiedziały jeszcze urzędownie."

Z tej noty — pisze *Gazeta wiedeńska* — nie można powziąć z pewnością, słowy: „dla zapobieżenia zawikłaniom, jakie mogłyby wyniknąć z powodu sprawy włoskiej, i coby w dalszej następności doprowadziło do zaburzenia pokoju w Europie" czyli niemi Rosya uzasadniła propozycyę swoją, lub czyli to są własne wyrazy *Monitora*. — Tymczasem uwiadamia nas urzędowy dziennik rządu francuskiego o tem, „że c. k. gabinet austryacki zgodził się na rosyjską propozycyę względem zebrania się kongresu." *Monitor* donosi teraz w numerze swym z 25., lecz wiedzieć o tem należy, że *Monitor* kładzie zawsze datę o jeden dzień późniejszą, i że przeto publiczność paryska zawiadomiona była o tem już we czwartek wieczór.

— *Monitor* donosi, że statek „Duchayla" odpłynął dnia 29go lutego z Suezu na zatokę Turo.

— Prefekt Sekwany zawiadomił swych urzędników okólnikiem, że więzienie zwane „Prison Mazas" ma być nazywane na przyszłość urzędownie tylko „aresztem o celach odosobnionych.".

— Najnowsze depesze z Senegalu donoszą, że pułkownik Faidherbe, gubernator tej kolonii, przedsięweźmie na początku przyszłego miesiąca wielką wyprawę w głąb kraju, ułożoną z planu swego pomysłu.

— Cesarski dekret z 19. b. m., w dzisiejszym *Monitorze* tyczy się spraw wyznań religijnych. Według przepisów karnego kodexu potrzebują wszystkie zgromadzenia, złożone z przeszło dwadzieścia osób poprzedzającego potwierdzenia władz, a dekret z 25. marca 1852, ogłosił, że według dotychczasowego zwyczaju stosują się te przepisy także do stowarzyszeń religijnych, tak iż otworzenie Bożego domu zależało od decyzyi prefektów. Z wielu stron założono protestacye przeciw temu postępowaniu, które stawiało i towarzystwa religijne i kluby polityczne pod tę samą surowość nadzorczej władzy, a mianowicie wolność protestanckiego wyznania wystawiało często na nietolerancyę władz lokalnych. Poprzedzający memoryał ministrów wyznań religijnych i spraw wewnętrznych ogłasza, że rząd nie narusza bynajmniej wolności sumienia, i dozwala każdego indywidualnie wyznania wiary, dopokąd to wyznanie nie obraża przepisów obyczajności i ustaw krajowych; ale zastrzega sobie prawo nadzoru a nawet upoważnienie zakazywać skoro wykonywanie religii przechodzi w zakres życia publicznego. Ażeby jednak wolności wyznań religijnych nadać mocniejszą rękojmię, niż się znajduje w uchwale władz lokalnych, będzie rada państwa na prośby o utworzenie domów bożych protestanckich wydawać rezolucyę po wysłuchaniu ministra wyznań religijnych, jak to nakazano jest także względem zaprowadzenia kaplic katolickich i domów mo-

dlitwy. Przytem będą jednak zachowane dawne przepisy, na mocy których każdy kapłan francuskiego towarzystwa religijnego, musi być albo Francuz, albo zaopatrzony w osobny dokument, nie może zostawać w związku z obcą władzą ani powstawać na osoby lub naukę uznanego przez rząd religijnego wyznania. Prócz tego miano także wzgląd na ten przypadek, w którym towarzystwo religijne życzy sobie z pewnego powodu odprawić nabożeństwo, nim otrzyma na to pozwolenie rady państwa. W takich stosunkach mogą prefekci dawać pozwolenie na wykonywanie niekiedy religijnego obrządku. Rada stanu jest upoważniona odwołać swe własne potwierdzenie, jak i pozwolenie prefektów, a w nagłych przypadkach mogą także przynależni ministrowie zawiesić nadane potwierdzenie, jednak suspenzya ma ustać po upływie trzech miesięcy, jeżli w ciągu tego czasu rada stanu nie nakazała wyraźnie odwołać potwierdzenie.

Włochy.

Z **Neapolu** donoszą z 22. marca, że W. książę Konstanty zawinął tam z eskadrą złożoną z czterech okrętów.

Niemce.

(Wiadomości bieżące. — Przepisy paszportowe dla Francuzów w Saxonii. — Konferencye kodexu handlowego.)

Berlin, 23go marca. Od wczoraj obiega tu pogłoska, że w Berlinie zbierze się kongres, na którym nieporozumienia z Francyą a Austryą mają być załatwiane. Sprawia to tutaj wielką radość, upatrują w tem jakowąś rękojmię, że pokój będzie utrzymany. Innym to dogadza, że raz przecie będą konferencye gdzie indziej, a niekoniecznie w Paryżu i spodziewają się i że w spokojniejszej stolicy odezwie się życie. Nie wszyscy jednak są tak łatwowierni i czekają potwierdzenia tych pogłosek a odwołując się na wojenny stan rzeczy za Renem, utrzymują, że czarne chmury, nie rozsuną się bez wyrządzenia szkody.

Drezno, 24. marca. Dziennik urzędowy zawiera obwieszczenie ministra spraw wewnętrznych następującej treści: Gdy dla poddanych francuskich, bawiących w saskiem królestwie istniał dotąd przepis, ażeby co roku osobiście upraszali u cesarsko-francuskiej ambasady o odnowienie swych paszportów, wydała rzeczona ambasada dla uniknięcia zwłoki kosztów połączonych z temi przepisami, nowe rozporządzenie, na mocy którego ci francuscy poddani którzy na zasadzie swych krajowych legitymacyi do podróży, zaopatrują się w powyżnamienionej ambasadzie, w świadectwa zwane „certificats d'immatriculation“ udowadniające, że są poddanymi Francyi, zostają uwolnieni od odnawiania swych paszportów co roku.

— Zgromadzona w **Hamburgu** konferencya pracuje pilnie nad prawodawstwem handlowem. Wzięta teraz pod obrady czwarta księga handlowego kodexu: „O prawie morskiem“ przedstawia wielkie trudności i wymaga gruntownej i dokładnej narady, starannego rozpoznania wszystkich stosunków rządowych a przeto powolnego i rozważnego postępowania w uchwaleniu artykułów pojedyńczych. Zgromadzenie złożone z najświatlejszych prawników niemieckich odbywa pod prezydencyą pana Raule c. k. austryackiego pełnomocnika i prezydenta handlowego sądu wiedeńskiego co tygodnia 4 posiedzeń, które od 10 do 4 godziny nieprzerwanie trwają. Pierwsze odczytanie prawa morskiego zakończy się zapewne dopiero w lipcu b. r., poczem konfrencya odroczy się na kilka tygodni. Podczas drugiego i trzeciego odczytania weźmie komitet pod obrady powszechny regulamin konkursów, a już z pierwszym kwietnia rozpocznie drugi komitet pod prezydencyą pana Raule obrady nad ustawą: O egzekucyi wyroków.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Działanie zimowe wojsk lewego skrzydła linii kaukaskiej w wielkiej i małej Czeczni. Z raportów urzędowych.)

1) W małej Czeczni. Dla ukrócenia bezustannych niepokojów i rozbojów w małej Czeczni i od strony Władykaukazu, koniecznie wypadało znaglić do ostatecznego ukorzenia się kilka niewielkich, nieprzyjaźnych nam gmin, przy źródłach Sunzy, Assy i Fortangi, oraz wysiedliwszy je z głuchych gęstwin lasów do większych aułów na płaszczyźnie, poddać czujnemu nadzorowi i porządnej administracyi. Takiemu także przesiedleniu musiały uledz niektóre z upokorzonych aułów, gnieżdzące się niewielkiemi osadami, w miejscach niedogodnych i niedostępnych. Zarazem wojskom lewego skrzydła wypadało otworzyć nowe drogi, aby uczynić tę górzystą okolicę dostępną o każdej porze. W tych widokach, dowodzący wojskami lewego skrzydła, jenerał-lejtnant Jewdokimów, zebrał 25go październiku część wojsk przeznaczonych do wejścia w skład oddziału gałaszewskiego, w trzech punktach: przy posterunku nesterowskim, pod dowództwem pułkownika Jedlińskiego; w pobliżu Władykaukazu, pod dowództwem pułkownika Bażenowa i w pobliżu twierdzy Nazran. Pod zasłoną i przy spółdziałaniu tych wojsk, przystąpiono do przesiedlenia Nazranowców do większych aułów, na miejsca poprzednio wybrane. Przesiedlenie to dokonano pomyślnie i bez żadnego ze strony mieszkańców oporu. 1go listopada, oddział pułkownika Jedlińskiego przeszedł do aułu Mużicz, punktu centralnego ludności gałaszewskiej, a pułkownik Bazenów, zająwszy wąwoz Aki-Jurtowski, przystąpił do wycięcia przerębu i utorowania drogi wzdłuż wąwozu. Tymczasem naibowi małej Czeczni, Saibdulle, polecono zebrać do dwóch tysięcy krajowej milicyi i ruszyć ku źródłom Fortangi i Assy, gdzie oddawna gęste lasy służyły za przytułek Abrekom ze wszystkich gór okolicznych. Za pojawieniem się Saibdułły, cała ludność pospieszała z ukorzeniem się: auły Tautcha, Azerze, Czużyczczu, Czyżykty, Berimczty, i Ark-Jurzy wydały zakładników i wszystkich znajdujących się u nich jeńców rosyjskich. Ze względu na tak zupełne i bezwarunkowe ukorzenie się tej niesfornej, zawsze nam nieprzyjaźnej ludności, oraz trudności przesiedlania w porę zimową, pozwolono mieszkańcom wspomnionych aułów pozostać, przez ciąg trzech miesięcy, w swoich siedzibach: za nadejściem zaś wiosny powinni się przesiedlić na płaszczyznę. Do 30go listopada, oddział gałaszewski, torując drogi i wytrzebiając las do samego środka niedostępnej miejscowości leśnej, utorował wygodną drogę wozową nad Assą, do Alkunu i dalej. Po przejściu wojsk za Assę, auły meredżińskie także poddały się i dostawiły zakładników. Tym sposobem w ciągu miesiąca, cel zamierzony osiągnięty został w zupełności bez najmniejszego krwi rozlewu. W obecnym czasie na całej przestrzeni między Terekiem i Argunem, nie masz już więcej ludności nieukorzonej. Dawni i zacięci Abrekowie przychodzą prosić łaski: nawet niektórzy zbiegli przed karą sprawcy ostatnich zaburzeń nazranowskich, zmuszeni byli stawić się dobrowolnie. Od 1go grudnia, wojska oddziału gałaszewskiego wyłącznie zajęły się zasłanianiem robót przesiedleńców i torowaniem przerębów i dróg między Assą, Fortangą i Meredżi. 16go t. m. przetrzebiony las do polany meredżińskiej na wiorst czternaście, i na całej tej przestrzeni urządzona wygodna droga transportowa, którą z niewielkim trudem można będzie przerobić na wozową. Szamil przez cały czas uważnie śledził działania wojsk naszych, i przewidując, że po ostatecznem upokorzeniu małej Czeczni, działania zebranych oddziałów zwrócą się na wielką Czecznię, wzmocnił swą bandę nad Szaro-Argunem i obwieścił pospolite ruszenie we wszystkich podwładnych mu gminach czeczeńskich i lezgińskich. W pierwszych dniach grudnia, gorale w znacznej sile spuścili się na płaszczyznę wielkiej Czeczni. Kazy-Mahoma z głównemi siłami zajął wąwóz Bassa, znaczna banda rozlokowała się w Majurtup, a Szarojewcy i Tawlińcy, pod dowództwem naibów Uma, Debira i Chadżi Mahometa, nad Szaro-Argunem. Nie widząc z naszej strony działań zaczepnych, Szamil rozkazał dwom naibom spróbować zająć przeprawę u Baszin-Kale, aby przeciąć komunikacyą warowni jewdokimowskiej z szatojewską. Uprzedzony wcześnie przez szpiegów, pułkownik von Kaufmann, bezzwłocznie zajął przeprawę przez sześć rot załogi szatojowskiej i wsparty przybyłemi na pomoc siedmiu rotami Kuryńców, oczekiwał na nieprzyjaciela. W nocy z 10go na 11ty grudnia, znaczne bandy gorali weszły na wzgórze czeczeńskie, ale spostrzegłszy, że przedsięwzięto środki przeciwne ich zamiarom, o 10tej rano cofnęły się na powrót za Szaro-Argun. Powziąwszy wiadomość o zamachu nieprzyjaciela przeciw warowni jewdokimowskiej, dowodzący wojskami, pozostawił część wojsk dla dalszego prowadzenia robót rozpoczętych w Małej Czeczni, i postanowił bezzwłocznie wykonać napad na wielką Czecznię, zgodnie z nakreślonem ogólnie planem działań zimowych. (D. n.)

Księstwa Naddunajskie.

(Sprawa Wuczycza.)

Belgrad, 18. marca. Dziennikowi *Pesth. Lloyd* donoszą: „Utrzymują, że książe Miłosz zamierza zrzec się korony na rzecz swego syna. Za powód tego, podają osłabienie sił fizycznych. Korespondent w dzienniku *Budap. Hirl.* opowiada pod dniem 17. b. m.: że śledztwo w sprawie Wuczycza i innych więźniów zawsze jeszcze jest w toku. Żądają ażeby Wuczycz, złożył rachunek z 30.000 dukatów, które w 1842 roku podniósł z narodowej kasy, oraz ażeby wytłumaczył się z zarzutu o uciemiężenia osób prywatnych. Wojewoda tłumaczy się że co do sumy 30.000 dukatów złożył już w swym czasie rachunek i że w rządowych archiwach muszą znajdować się pisma, które to potwierdzają. Co do drugiego zarzutu zaprzecza wszystko, równie jak i inni więźniowie, a między tymi kapitan Todor, ów słynny dręczyciel więźniów w Gurgusowaczu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 26go marca. Dnia dzisiejszego zawinął do Tryestu paropływ z Alexandryi i przywiózł wiadomości z c. k. fregaty „Nowary“ datowane z Auckland, 8. stycznia.

Paryż, 27go marca. Podług doniesień z Rzymu przedłuży książę Walii swój pobyt w stolicy papieskiej. — *Presse* utrzymuje, że projekt kongresu przypisać potrzeba misyi lorda Cowleya.

Mnichów, 26. marca. Izby zostały zamknięte. Mowa pożegnawcza pochwala wszystkie projekta do ustaw, przyrzeka uwzględnienie wszystkich objawionych życzeń i oświadcza, że prośbę względem zachowania wolności prasy przedłożono radzie państwa. Zasmuciły jednak króla niektóre obrady sejmu, przy których przekroczono granice konstytucyi.

Frankfurt, 26. marca. Urzędownie. Sejm związkowy potwierdził środki ku zaopatrzeniu twierdz związkowych w artyleryę. Dziennikowi *Frankf. Postztg.* donoszą z Sztuttgardy, że książę Fryderyk Wirtemberski mianowany został komendantem pierwszego korpusu armii związkowej.

Najnowsza poczta zamorska na Tryest.

Hongkong, 12. lutego. Admirał Seymour odjeżdża 21go b. m. na Cejlon i Wschodnie Indye do Anglii. Lord Elgin przygotowuje z Kantonu expedycyę na rzece Perl. Amerykański paropływ „Mississippi“ odpływa do Simody, zkąd zabierze japońskiego posła do Ameryki.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, jakie były w pierwszej połowie marca b. r. na targach w obwodzie lwowskim, żółkiewskim, przemyskim, tarnopolskim, czortkowskim i kołomyjskim.

	Obwód											
	Lwów		Żółkiew		Przemyśl		Tarnopol		Czortków		Kołomyja	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	2	64	2	86	3	2	2	69	2	46	2	88
„ żyta . . .	1	48	1	59	1	65	1	38	1	58	1	56
„ jęczmienia .	1	21	1	48	1	46	1	13	1	24	1	34
„ owsa . . .	.	92	1	7	1	17	.	77	.	82	.	70
„ hreczki . .	1	37	1	50	1	58	1	28	1	32	1	55
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	1	45	1	52	1	58
„ ziemniaków .	.	71	.	60	.	74	.	55	.	58	.	93
Cetnar siana . . .	.	90	1	13	1	5	1	20	1	50	1	23
„ wełny . . .	.	.	105	.	110	.	.	.	.	.	30	.
„ nasienia konicza	.	.	36	75	35	25	.	.	40	.	.	.
Sąg drzewa twardego	7	13	5	32	8	12	11	.	9	26	6	85
„ „ miękkiego	5	43	4	.	5	77	8	.	7	35	4	20
Funt mięsa wołowego	.	$8\frac{4}{5}$	.	8	.	10	.	9	.	$7\frac{1}{2}$	.	7
Mas okowity . . .	.	70	.	45	.	53	.	51	.	41	.	48

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 29. marca.

Hotel rosyjski: PP. Niezabitowski Nap., z Uherzec. — Jabłonowski Ant., z Rawy. — Augustynowicze Seweryn i Bolesław, z Kniażego. — Bronowski Jędrzej, z Koziny.

Hotel europejski: Bal Franc., z Tuligłów. — Rubczyński Maur., z Bilitówki.

Hotel Langa: Vopatarny Józef, c. k. jenerał-major, z Wiednia. — Wenzel Wiktor, c. k. kapitan, z Jarosławia.

Hotel angielski: Zawadzki Antoni, z Firlejówki.

Hotel Kuhna: Hr. Kicki Kajetan, z Polski.

Pod białego konia: Godlewski Wład., z Bełzca.

Do pomieszkania prywatnego: Hr. Dzieduszycki Włodz., z Zarzycy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 29. marca.

PP. Bogusz Adam, do Bortnik. — Bądaszewski Kal., do Kijowa. — Nowak Gotlib, do Dworów. — Nikorowicz Paweł, do Hostowa. — Odziewolski Zygmunt, do Tapiego.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
	'''					
7. god. zrana	329.60	0.2°	86.2	północny	sł.	pogoda
2. god. po poł.	329 40	6.3°	75.6	zachodni	mier.	„
10 god. wiecz.	328 70	2.1°	82.3	„	sł.	„

TEATR.

Dziś na scenie polskiej: „**Pułkownik z roku 1769,**“ komedya ze spiewkami w 1 akcie z francuskiego; „**Tylko cierpliwości,**“ komedya w 1 akcie z niemieckiego, i „**Po północy,**“ krotochwila w 1 akcie z francuskiego

Jutro powtórzenie wtorkowe teatru Amatorów.

Kurs lwowski.

Dnia 29. marca.		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	4	98	5	5
Dukat cesarski	„ „	5	2	5	10
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	52	8	70
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	62	1	66
Talar pruski	„ „	1	60	1	63
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	20	1	23
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr.	bez kuponów	80	—	80	75
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	—	73	75
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	77	—	78	—

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 29 marca

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78.—. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 74.90; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. 127.— zł. z roku 1854 za 100 zł. 111.—. Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 74.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii 74.—; Galicyi 74.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 72.10; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 885 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 195.20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego 570 —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1680; towarzystwa kolei żelaznej państwa 236.80; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; polud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. 148.50; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.-; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.-; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 460.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. 262 —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczono do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zl. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 82.10; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. 99.90.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 92.—. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 91.80. Berlin za 100 talarów 161.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł południ. niemieck. waluty 91 80. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko —.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich — —. Londyn za 10 funtów szterl. 108.—. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 106.50. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 43.—. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.11, dukaty ces. pełnej wagi 5.09, korony 14.80. półkorony —.—.

KRONIKA.

(Statystyka urzędu pocztowego we Wiedniu.) O ruchu pocztowym i czynnościach urzędowych wiedeńskiego urzędu pocztowego w roku administracyjnym 1858 kończącym się z ostatnim dniem października, zawiera „Austrya“ następującą wiadomość: Zestawiwszy wypadek ruchu pocztowego i czynności wiedeńskiego urzędu pocztowego za rok administracyjny 1858 z wypadkiem z roku 1857, tedy okaże się przyrost listów na pocztę oddanych, lecz ubytek przychodu od nich pocztowego.

Główne w tej mierze pozycye są takie:

	Listy oddane. 1857.	Listy oddane. 1858.	Należytość. 1857.	Należytość. 1858.
I. kwartał administ.	2,576.701 szt.	2,904.444 szt.	257.358 złr. m. k.	264.371 złr.
II. „ „	2,543.856 „	2,925.996 „	249.692 „ „	246.016 „
III. „ „	2,589.834 „	3,000.774 „	260.462 „ „	254.562 „
IV. „ „	2,700.211 „	3,055.756 „	262.407 „ „	241.324 „
W ogóle . .	10,410.602 „	11,886.970 „	1,029.919 „ „	1,006 273 „
Roku 1858 więcej o	1,476.368 szt.		—	
Roku 1858 mniej	—		23.646 złr. m. k.	

— (Surowość ustawy myśliwskiej w Belgii). Trybunał apelacyjny w Bruxeli skazał pewnego młodego człowieka, który strzałą z łuku zastrzelił bażanta w cudzej kniei, na 100 fr. kary pieniężnej i 6 dni aresztu, a ojca jego uczynił odpowiedzialnym za wszelkie ztąd koszta. Sąd w Antwerpii uwolnił go od winy, lecz prokurator państwa odwołał się przeciw temu wyrokowi.

— (Posąg Piotra Wielkiego w Woroneżu.) Jeszcze w roku 1832 powzięto myśl wznieść pomnik Piotrowi Wielkiemu, i ogłoszono subskrybcye w tym względzie. Pomnik ulany z bronzu stać ma na tak zwanym teraz już placu Piotra w Woroneżu, i przedstawi Cesarza w naturalnej wielkości, w mundurze ówczesnym, stać będzie oparty jedną ręką na kotwicy w znak wybudowania floty w Woroneżu, a drugą ręką wskazywać na Azów zdobyty za pomocą tej floty. Podstawa jest z granitu.

— (Oswojenie antylopy afrykańskiej w Europie.) W Anglii powiodło się oswoić kannę (Oreas Canna), z rodzaju największych antylopów Afryki południowej. Rozmnożono je, a te, co się w Anglii porodziły i wychowały, są większe i tłuściejsze niż afrykańskie. Roku zeszłego zarznięto jedną kanęę w Europie zrodzoną, lecz wcale nie tuczoną. Ważyła 1000 funtów i otrzymano z niej mięso bardzo delikatne i smaczne.

Rozmaitości nr. 13.
przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Język złoczyńców. (Ciąg dalszy.)
2. Zbiory archiwalne. Akt ostatniej woli Anny z Kazanowa Krzeczowskiej.
3. Góry wulkaniczne na księżycu.
4. Marcowy zeszyt Biblioteki Warszawskiej.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej